Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

12. oktober 2017*

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i straffesager – direktiv 2010/64/EU – artikel 3, stk. 1 – ret til tolkning og oversættelse i straffesager – oversættelse af »væsentlige dokumenter« – begrebet »væsentlige dokumenter« – strafferetlig kendelse afsagt under den ensidige forenklede procedure, og som idømmer den person, til hvem den er rettet, en bøde for en mindre lovovertrædelse«

I sag C-278/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Landgericht Aachen (den regionale appeldomstol i Aachen, Tyskland) ved afgørelse af 6. maj 2016, indgået til Domstolen den 19. maj 2016, i straffesagen mod

Frank Sleutjes,

procesdeltager:

Staatsanwaltschaft Aachen,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, J.L. da Cruz Vilaça, Domstolens vicepræsident, A. Tizzano (refererende dommer), og dommerne E. Levits, M. Berger og F. Biltgen,

generaladvokat: N. Wahl,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Frank Sleutjes ved Rechtsanwalt C. Peters,

– den tyske regering ved M. Hellmann og T. Henze, som befuldmægtigede,

– den tjekkiske regering ved J. Vláčil og M. Smolek, som befuldmægtigede,

– den nederlandske regering ved M. Bulterman og M. de Ree, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved R. Troosters og S. Grünheid, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 11. maj 2017,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager (EUT 2010, L 280, s. 1).

2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en straffesag mod Frank Sleutjes på grund af flugt fra et ulykkessted.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Følgende fremgår af 14., 17. og 30. betragtning til direktiv 2010/64:

»(14) Retten til tolke- og oversætterbistand for de personer, der ikke taler eller forstår det sprog, der anvendes i retssagen, er fastlagt i artikel 6 i [den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950] som fortolket i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis. Dette direktiv fremmer anvendelsen af denne ret i praksis. Med henblik herpå er hensigten med dette direktiv at sikre mistænktes eller tiltaltes ret til tolkning og oversættelse i straffesager med henblik på at sikre deres ret til en retfærdig rettergang.

[…]

(17) Dette direktiv bør sikre, at der findes gratis og fyldestgørende sproglig bistand, som giver mistænkte eller tiltalte, der ikke taler eller forstår det sprog, der anvendes i straffesagen, mulighed for fuldt ud at udøve deres ret til et forsvar, og som sikrer en retfærdig rettergang.

[…]

(30) Sikring af en retfærdig rettergang kræver, at væsentlige dokumenter eller i det mindste relevante passager af sådanne dokumenter oversættes til fordel for den mistænkte eller tiltalte i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv. Visse dokumenter bør altid betragtes som væsentlige med henblik herpå og bør derfor oversættes, som f.eks. enhver afgørelse om frihedsberøvelse, ethvert anklageskrift og enhver dom. De kompetente myndigheder i medlemsstaterne bør på eget initiativ eller efter anmodning fra den mistænkte eller tiltalte eller fra dennes advokat afgøre, hvilke andre dokumenter der er væsentlige for at sikre en retfærdig rettergang, og som derfor også bør oversættes.«

4 Dette direktivs artikel 1 med overskriften »Genstand og anvendelsesområde« fastsætter i stk. 1 og 2 følgende:

»1. Dette direktiv fastlægger regler vedrørende rettighederne til tolke- og til oversætterbistand i straffesager og sager i forbindelse med fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre.

2. De i stk. 1 omhandlede rettigheder finder anvendelse på en person fra det tidspunkt, [hvor] den pågældende af de kompetente myndigheder i en medlemsstat ved officiel meddelelse eller på anden vis underrettes om, at den pågældende er mistænkt eller tiltalt for at have begået en strafbar handling, indtil der falder endelig dom, hvilket betyder den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende har begået den strafbare handling, herunder i givet fald strafudmåling og afgørelse af en eventuel anke.«

5 Nævnte direktivs artikel 3 med overskriften »Ret til oversættelse af væsentlige dokumenter« bestemmer i stk. 1 og 2:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at en mistænkt eller tiltalt, som ikke forstår eller taler det sprog, der anvendes i straffesagen, inden for en rimelig tid får en skriftlig oversættelse af alle dokumenter, der er væsentlige for at sikre, at vedkommende er i stand til at udøve retten til et forsvar, og for at garantere en retfærdig rettergang.

2. Væsentlige dokumenter omfatter enhver afgørelse om frihedsberøvelse, ethvert anklageskrift og enhver dom.«

Tysk ret

GVG

6 § 187, stk. 1, i Gerichtsverfassungsgesetz (lov om domstolenes organisation, herefter »GVG«) fastsætter, at der for en tiltalt, som ikke behersker det tyske sprog, skal tilkaldes en tolk eller oversætter, hvis dette er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve sine straffeprocessuelle rettigheder.

7 Nævnte § 187 bestemmer desuden i stk. 2, at for at sikre, at en tiltalt, der ikke behersker tysk, kan udøve retten til forsvar, kræves det generelt, at der udfærdiges en skriftlig oversættelse af frihedsberøvende foranstaltninger og af anklageskrifter, strafferetlige kendelser og ikke-retskraftige domme.

StPO

8 Ifølge § 37, stk. 3, i Strafprozessordnung (strafferetsplejeloven, herefter »StPO«) skal en tiltalt, som ikke behersker det tyske sprog, kun i forbindelse med en »dom« (*Urteil*) samtidig forkyndes en oversættelse til et sprog, som den anklagede forstår.

9 StPO's § 407 ff. regulerer strafferetlige kendelser (*Strafbefehle*).

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

10 Den 2. november 2015 afsagde Amtsgericht Düren (byretten i Düren, Tyskland) efter anmodning fra Staatsanwaltschaft Aachen (anklagemyndigheden i Aachen) en strafferetlig kendelse mod Frank Sleutjes, som er nederlandsk statsborger, hvorved denne på grund af flugt fra et ulykkessted blev idømt en bøde.

11 Denne strafferetlige kendelse indeholdt en ankevejledning, hvoraf fremgik, at kendelsen kun ville få virkning og blive fuldbyrdet, hvis Frank Sleutjes ikke inden for en frist på to uger fra forkyndelsen heraf gjorde indsigelse på tysk, enten skriftligt eller til protokol på rettens kontor, ved Amtsgericht Düren (byretten i Düren, Tyskland).

12 Den 12. november 2015 blev den omhandlede strafferetlige kendelse forkyndt for Frank Sleutjes. Kendelsen var affattet på tysk og kun vedlagt en nederlandsk oversættelse af ankevejledningen.

13 Ved e-mails fremsendt til Amtsgericht Düren (byretten i Düren, Tyskland) den 24. og den 26. november 2016 fremsatte Frank Sleutjes sine bemærkninger på nederlandsk til den strafferetlige kendelse, der var afsagt mod ham. Ved skrivelse af 1. december 2015 oplyste denne ret den tiltalte om forpligtelsen til at udarbejde alle skrivelser, der var stilet til retten, på tysk.

14 Ved telefax af 1. december 2015 gjorde Frank Sleutjes' advokat samtidig indsigelse og begærede den tiltalte genindsat i sine tidligere rettigheder. Ved kendelse af 28. januar 2016 afviste samme ret at behandle denne indsigelse, da den var indgivet for sent, og den afviste desuden begæringen om genindsættelse i tidligere rettigheder.

15 Frank Sleutjes har iværksat appel til prøvelse af denne kendelse ved den forelæggende ret, Landgericht Aachen (den regionale appeldomstol i Aachen, Tyskland).

16 Denne domstol er af den opfattelse, at Frank Sleutjes' to e-mails af 24. og 26. november 2015, selv om de indgik til Amtsgericht Düren (byretten i Düren, Tyskland) inden for indsigelsesfristen, ikke udgør en gyldig indsigelse. Selv hvis det antages, at en e-mail opfyldte formkravet i tysk ret om, at en indsigelse skal affattes skriftligt, var disse skrivelser under alle omstændigheder ikke udarbejdet på tysk. Frank Sleutjes' indsigelse kan således ikke antages til realitetsbehandling, eftersom sidstnævnte på nederlandsk var blevet oplyst om forpligtelsen til at udarbejde et sådant retsmiddel på tysk.

17 Den forelæggende ret har dog for det første henvist til, at StPO's § 37, stk. 3, fastsætter, at en tiltalt, som ikke behersker det tyske sprog, i forbindelse med en »dom« samtidig skal forkyndes en oversættelse til et sprog, som den pågældende forstår. For det andet bestemmer GVG's § 187, at det generelt kræves, at der udfærdiges en skriftlig oversættelse af bl.a. strafferetlige kendelser og ikke-retskraftige domme.

18 På denne baggrund ønsker den forelæggende ret oplyst, om begrebet »dom« (*Urteil*) som omhandlet i StPO's § 37, stk. 3, fortolket i lyset af artikel 3 i direktiv 2010/64, ligeledes bør omfatte strafferetlige kendelser (*Strafbefehle*). I bekræftende fald ville det betyde, at forkyndelsen af den strafferetlige kendelse afsagt over for Frank Sleutjes var uden virkning, idet der ikke samtidig blev forkyndt en fuldstændig oversættelse på nederlandsk, således at indsigelsesfristen slet ikke var begyndt at løbe.

19 På denne baggrund har Landgericht Aachen (den regionale appeldomstol i Aachen, Tyskland) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 3 i [direktiv 2010/64] fortolkes således, at begrebet »dom« (*Urteil*) i [StPO's] § 37, stk. 3, også omfatter strafferetlige kendelser (*Strafbefehle*) som omhandlet i [StPO's] § 407 ff.?«

Om det præjudicielle spørgsmål

20 Inden det præjudicielle spørgsmål besvares, bemærkes, at den tyske regering i sine skriftlige bemærkninger har anført, at i modsætning til den forelæggende rets fortolkning sikrer bestemmelserne i national ret den tiltalte retten til oversættelse af den strafferetlige kendelse og af indsigelsen mod denne kendelse, således at afgørelsen af hovedsagen ikke vil afhænge af svaret på det forelagte spørgsmål, og at dette derfor ikke er relevant.

21 I denne henseende bemærkes, at det af Domstolens faste praksis følger, at det inden for rammerne af det samarbejde, der i medfør af artikel 267 TEUF er indført mellem Domstolen og de nationale retter, udelukkende tilkommer den nationale ret, for hvilken en tvist er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel

om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse herom (dom af 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, præmis 19, og af 8.12.2016, Eurosaneamientos m.fl., C-532/15 og C-538/15, EU:C:2016:932, præmis 27).

22 Det følger heraf, at der gælder en formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante. Domstolen kan kun afvise en anmodning fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er hypotetisk, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (dom af 8.12.2016, Eurosaneamientos m.fl., C-532/15 og C-538/15, EU:C:2016:932, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).

23 I det foreliggende tilfælde fremgår det imidlertid ikke klart af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at situationen i den foreliggende sag svarer til et af disse tilfælde. Desuden tilkommer det ikke Domstolen at ændre ved den forelæggende rets fortolkning af national lovgivning.

24 Spørgsmålet skal derfor besvares.

25 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3 i direktiv 2010/64 skal fortolkes således, at en retsakt, såsom en kendelse, der er fastsat i national ret med henblik på at pålægge sanktioner for mindre lovovertrædelser og afsagt af en ret under den ensidige forenklede procedure, udgør et »væsentligt dokument« som omhandlet i denne artikels stk. 2, hvis skriftlige oversættelse i overensstemmelse med denne bestemmelses formkrav skal sikres for en mistænkt eller tiltalt, der ikke forstår det sprog, der anvendes i den pågældende sag, for at vedkommende er i stand til at udøve retten til forsvar og således at garantere en retfærdig rettergang.

26 Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål bemærkes, at artikel 1, stk. 1, i direktiv 2010/64 fastsætter retten til tolke- og oversætterbistand i bl.a. straffesager. Direktivets artikel 1, stk. 2, præciserer endvidere, at denne ret finder anvendelse på en person fra det tidspunkt, hvor den pågældende af de kompetente myndigheder i en medlemsstat underrettes om, at han er mistænkt eller tiltalt for at have begået en strafbar handling, og indtil der falder endelig dom, hvilket betyder den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende har begået den strafbare handling, herunder i givet fald strafudmåling og afgørelse af en eventuel anke.

27 Det er derfor åbenbart, at en situation, hvor en person som Frank Sleutjes, der i henhold til StPO's § 407 ff. har gjort indsigelse mod en strafferetlig kendelse, som er rettet mod ham, og hvis formalitet undersøges inden for rammerne af en appel, er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2010/64, således at denne person skal have ret til den tolke- og oversætterbistand, som vedkommende er sikret ved dette direktiv (jf. i denne retning dom af 15.10.2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, præmis 27).

28 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt denne ret i den foreliggende sag omhandler nævnte strafferetlige kendelse, bemærkes, at artikel 3, stk. 1, i direktiv 2010/64 fastsætter retten for en mistænkt eller tiltalt, som ikke forstår det sprog, der anvendes i den pågældende straffesag, til at få en skriftlig oversættelse af alle de »væsentlige dokumenter«.

29 I denne henseende præciserer artikel 3, stk. 2, for det første, at disse dokumenter omfatter enhver afgørelse om frihedsberøvelse, ethvert anklageskrift og enhver dom.

30 Det fremgår imidlertid af de for Domstolen fremlagte sagsakter samt af præmis 20 og 60 i dom af 15. oktober 2015, Covaci (C-216/14, EU:C:2015:686), at den strafferetlige kendelse, der er fastsat i tysk ret, vedtages på grundlag af en forenklet procedure, hvorefter forkyndelsen af denne kendelse dels først finder sted, efter at retten har taget stilling til, om tiltalen var begrundet, dels udgør den første lejlighed, som den tiltalte har for at blive informeret om tiltalen mod ham. Såfremt denne person ikke gør indsigelse inden for en frist på to uger, bliver den strafferetlige kendelse desuden retskraftig, og de fastsatte sanktioner kan fuldbyrdes.

31 På denne baggrund er en sådan strafferetlig kendelse både et anklageskrift og en dom som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2010/64.

32 For det andet, og som generaladvokaten har anført i punkt 33 i forslaget til afgørelse, følger det både af 14., 17. og 30. betragtning til dette direktiv og af selve ordlyden af direktivets artikel 3, særligt stk. 1 heri, at den ret til oversættelse, som direktivet fastsætter, er udformet med det formål at sikre, at de omhandlede personer er i stand til at udøve retten til et forsvar, og for at garantere en retfærdig rettergang (dom af 15.10.2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, præmis 43).

33 Når en strafferetlig kendelse som den i hovedsagen omhandlede alene er rettet til en person på det sprog, der anvendes i straffesagen, selv om denne ikke behersker dette sprog, er denne person ikke i stand til at forstå, hvad vedkommende anklages for, og kan dermed ikke gyldigt udøve retten til forsvar, hvis den pågældende ikke får en oversættelse af den nævnte kendelse på et sprog, som vedkommende forstår.

34 Det fremgår af samtlige ovenstående betragtninger, at det forelagte spørgsmål skal besvares med, at artikel 3 i direktiv 2010/64 skal fortolkes således, at en retsakt, såsom en kendelse, der er fastsat i national ret med henblik på at pålægge sanktioner for mindre lovovertrædelser og afsagt af en ret under den ensidige forenklede procedure, udgør et »væsentligt dokument« som omhandlet i denne artikels stk. 2, hvis skriftlige oversættelse i overensstemmelse med denne bestemmelses formkrav skal sikres for en mistænkt eller tiltalt, der ikke forstår det sprog, der anvendes i den pågældende sag, for at vedkommende er i stand til at udøve retten til forsvar og for således at garantere en retfærdig rettergang.

Sagsomkostninger

35 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager skal fortolkes således, at en retsakt, såsom en kendelse, der er fastsat i national ret med henblik på at pålægge sanktioner for mindre lovovertrædelser og afsagt af en dommer under den ensidige forenklede procedure, udgør et »væsentligt dokument« som omhandlet i denne artikels stk. 2, hvis skriftlige oversættelse i overensstemmelse med denne bestemmelses formkrav skal sikres for en mistænkt eller tiltalt, der ikke forstår det sprog, der anvendes i den pågældende sag, for at vedkommende er i stand til at udøve retten til forsvar og for således at garantere en retfærdig rettergang.

Underskrifter